

Rosa Parks: les dones pioneres en la defensa dels Drets Humans

“Suposo que acabava d'arribar el moment en què m'havien empès tant com podia suportar que m'empenyessin. Havia decidit que hauria de saber, d'una vegada per totes, quins drets tenia com a ésser humà i ciutadà.”

(4 de febrer de 1913 - 24 d'octubre de 2005)

Rosa Parks és recordada cada 8 de març com una figura fonamental i inspiradora per al feminisme, les dones i per a qualsevol persona que defensi la igualtat i els drets de les minories. Sempre es recorda com el petit, però increïblement valent, gest de negar-se a cedir el seient de l'autobús a un passatger blanc en plena època segregacionista (i a Alabama) va suposar l'espurna que va prendre un moviment tan crucial i transcendent com és el dels Drets Civils. En la multitud d'entrevistes i xerrades que va realitzar al llarg de la seva extensa vida d'activisme sempre va recordar aquest moment, aquesta decisió, com un instant en el qual ella se sentia sense por, audaç i serena, i amb un breu “No” com a resposta a la petició del conductor, aquest 1 de desembre de 1955 va canviar, no solament els Estats Units, sinó el món sencer.

Quan van succeir els fets anteriors, que van portar a Parks a ser detinguda i a enfrontar-se a un judici, ella tenia 42 anys. Fins a aquell moment ella havia viscut tota la seva vida a Alabama, un dels Estats del sud més segregacionistes de la història dels Estats Units. Per a contextualitzar l'època que li va tocar viure a Parks, la segregació entre afroamericans i blancs va consistir en una sèrie de lleis i sentències que van establir les bases legals per a un sistema que perpetuava la desigualtat i el sotmetiment de la població negra en favor de la majoria blanca i protestant. Aquest model era a més una competència majoritàriament exclusiva de cada Estat, és a dir, cadascun d'ells decidia fins a quin punt les seves lleis eren més o menys racistes.

La segregació suposava la màxima representació del racisme imperant en la societat americana; era aquesta la que projectava a través de les seves creences i costums com havia de ser la relació entre la població blanca i la població negra. Per aquest motiu, que Parks visqués la primera meitat del segle XX a Alabama la va condicionar des de la seva infància (en la qual a més no va gaudir de bona

salut) cap a una vida de reivindicació i de lluita pels drets civils i la igualtat entre races.

El 21 de desembre de 1956, un dia després que la Cort Suprema dels Estats Units dictaminà que el sistema d'autobusos segregats de Montgomery era il·legal. Font: The Henry Ford

Originària de la localitat de Tuskegee, va viure en el que es podia considerar un petit recés de pau i de convivència en el sud americà, però malgrat tot no era aliena a les injustícies i perills que comportava ser una dona negra als Estats Units de l'època. L'alcalde del poble, Booker T. Washington era ja en el moment del naixement de Parks en 1913 una de les figures negres més prominents en la lluita pels

drets dels afroamericans, i segons el biògraf Douglas Brinkley una inspiració per a ella i el seu entorn pròxim. La seva mare, Leona Edwards, era una professora de col·legi que ensenya a la seva filla a creure que "(els afroamericans) eren éssers humans i havien de ser tractats com a tals"; els seus avis, nascuts abans de l'Emancipació dels esclaus, també van induir en ella aquest esperit inconformista i de canvi. Per motius econòmics van haver de mudar-se a diverses localitats d'Alabama, i finalment el seu pare, James McCauley, la va abandonar a ella i a la seva mare. Des d'aquest moment va ser la seva mare, i sobre tots els seus avis, els qui la van criar i van educar, transmetent-li tota una sèrie de valors que després marcarien la seva vida d'activista.

La figura de Rosa Parks ha estat atacada o criticada en múltiples ocasions amb l'objectiu de menysprear la seva rellevància i el seu paper en la lluita pels Drets Civils, fins i tot qüestionant la seva formació. Atacs que l'han intentat caracteritzar com una dona feble i cansada, que va deure la seva fama a una mera qüestió circumstancial; però la figura de Rosa Parks, com s'ha reconegut de forma pràcticament unànime i demostrat en infinitat de recerques i treballs acadèmics, va ser la d'una dona avançada al seu temps, que des d'una molt jove va mostrar una actitud inconformista i una inclinació per canviar les injustícies presents en el seu entorn. El seu marit, Raymond Parks, va introduir a Rosa dins de l'Associació Nacional per al Progrés de la Gent de

Color (NAACP per les seves sigles en anglès), que en aquells dies servia com a principal motor del moviment pels Drets Civils per aconseguir avanços en llibertats i drets per als afroamericans. Això va succeir en 1943, uns 12 anys abans de l'incident del bus, i per tant Rosa ja portava molts anys participant i realitzant activisme social quan tot va succeir.

Després d'aquest 1 de desembre de 1955 un jove ministre baptista anomenat Martin Luther King, al costat de molts altres activistes, es van mobilitzar i van emprendre un camí de protestes pacífiques i desobediència civil que portaria a l'abolició de la discriminació racial i la segregació. Rosa Parks va ser una figura central dins d'aquesta lluita, i va seguir la seva carrera d'activista des de posicions més institucionals, ajudant al congressista per Michigan John Conyers, demòcrata i afroamericà, a canviar moltes de les lleis i barreres que impediien als afroamericans ser considerats veritablement com a ciutadans americans. El reconeixement, com sol passar amb les grans figures (i sobre tot quan es tracta de dones), li va arribar molt de temps després. Concretament Rosa no va rebre cap mena de reconeixement per part del Govern dels Estats Units fins a la dècada dels 90s. Durant aquests anys

va rebre innumbrables mostres de reconeixement i multitud de premis, sent les més importants d'elles la Medalla d'Or del Congrés i la Medalla Presidencial de la Llibertat (les condecoracions més altes a les quals un civil pot aspirar).

Fins i tot en el moment del seu comiat, en 2005, va ser una dona capaç de trencar barreres; la seva vetlla es va realitzar en el Capitoli de Washington, un privilegi sol reservat a presidents i a comptades personalitats. Ella va ser la primera dona, i la segona persona afroamericana, a rebre tals honors. Si ho mirem en contrast amb el *a priori* petit gest que va realitzar en un autobús de Montgomery, Alabama, fa més de 60 anys, tal comiat podria semblar exagerat; en canvi, si considerem tota la seva lluita, el seu exemple i tota la inspiració que ha estat capaç de despertar i encara desperta en milions de persones al voltant del món, probablement totes les ocasions per a recordar-la i commemorar el seu llegat siguin poques.

Adrià Serrano Montserrat

Llicenciat en Ciències Polítiques i de l'Administració i estudiant de Màster en Relacions Internacionals, Seguretat i Desenvolupament

Referencias bibliogràfiques:

- Manufacturing Intellect. (2017, 27 agosto). *Rosa Parks interview (1995)* [Vídeo]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=bqiQqM9nQ0U>
- *Rosa Parks*. (s. f.). <https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/books/first/b/brinkley-parks.html>
- *Rosa Parks Achievements, Accomplishments, & Awards | Rosa Parks Facts*. (s. f.). <https://rosaparksfacts.com/rosa-parks-awards-achievements/>
- The Henry Ford. (s. f.). *Rosa Parks: What if I Don't Move to the Back of the Bus?* <https://www.thehenryford.org/explore/stories-of-innovation/what-if/rosa-parks/>

Publicat per

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Igualtat
i Feminismes**

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors.